

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„ФИНАНСИ, ПАРИЧНО ОБРЪЩЕНИЕ, КРЕДИТ
И ЗАСТРАХОВКА“

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Изготвил рецензията: доц. д-р Ангел Ефремов Ангелов, катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Автор на дисертационния труд: Пламен Василев Георгиев, задочна форма на докторантура, обучение финансирано от държавата, по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Звено, където докторантът е зачислен: Катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: “Макрофинансови тенденции и развитие клоновата мрежа на търговските банки”

Научен ръководител на докторанта: доц. д-р Людмил Кръстев катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Основание за представяне на рецензията: Заповед № 1085/ 04.12.2020 г.

Настоящата рецензия е изготвена съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд на докторант Пламен Василев Георгиев е една сериозна теоретико - приложна разработка с общ обем от 153 страници. Тя се състои от въведение, три глави, заключение и списък с използваните и цитирани литературни източници. Трите глави са добре балансирани и се намират в логическа обвързаност помежду си. Въвеждащата и заключителната част са представени съобразно общоприетите изисквания.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цели и задачи на научното изследване, както и формулирана дисертационна теза. **Обект** на разработката е клоновата мрежа на търговските банки. **Предметът** на изследването се фокусира върху макрофинансовите тенденции и развитието на клоновата мрежа на търговските банки. **Основната цел на дисертацията** е да изследва ефекта на макроикономическите и макрофинансовите детерминанти, върху развитието на клоновата мрежа на търговските банки в България, съчетано с мултифакторна оценка на влиянието на регионалната бизнес среда, технологичните иновации и банковата концентрация, придобивания и сливания. **Дисертационната теза**, която се защитава е, че развитието на клоновата мрежа във всички възможни посоки - увеличение на точките на присъствие или тяхното намаление, увеличение на числеността на персонала или неговото намаление са в пряка зависимост от регионалната бизнес среда и макроикономическите тенденции в национално, общностно (ЕС) и континентално измерение, като етапите в изграждането, развитието и свиването на клоновата мрежа са функция на две противоположни тенденции и факторни влияния с мултифакторен характер – увеличаване на приходите и намаляване на разходите, в следствие на което се генерира динамиката в броя, числеността и трудовите възнаграждения в клоновата мрежа на търговските банки, съчетано с еволюцията в технологичните решения по отношение

комуникации, обработка на информацията, електронни канали за дистрибуция, Уеб-банкиране двадесет и четири часа, седем дни в седмицата.

Вторичната хипотеза на изследването се базира върху виждането, че клоновата мрежа е канал за дистрибуция и маркетингов подход за общо брендиране и провеждане на унифицирана търговска политика от банките, чрез предлагане на стандартизирани и унифицирани за бранда банкови продукти в множество точки на присъствие.

Разработката е издържана в структурно отношение. Тя притежава необходимата логическа последователност при разглеждането на съответните въпроси. В началото се представят теоретическите основи и изследвания в областта на развитието на банковите клонови мрежи (глава първа). На тази основа се очертават взаимодействията и тенденциите в развитието на банковата система и макрофинансовата рамка, прави се и извода, че политиката на регулации на Европейската централна банка и Валутния борд поставят сериозни предизвикателства пред българската държава и кредитните институции (глава втора). Изследването завършва с приложни аспекти за създаване и развитие на клонова мрежа на търговска банка в Р. България, прави се аналитичен преглед на финансовите показатели в системата на търговските банки в страната и тяхната клонова мрежа. Разгледани са икономическите цикли, като фактор за развитие на клоновата мрежа на търговските банки. Предложена е методология за създаването на нова структурна единица в развитието на клоновата мрежа на търговските банки (глава трета). Става ясно, че в структурно отношение прозира умело съчетаване на теоретическите, практико - приложните и емпиричните аспекти на разглежданата проблематика.

Докторантът е добре запознат със състоянието и степента на разработеност на проблема в специализираната икономическа литература,

както и на практическите достижения в изследваната от него област. Той стъпва на богат и разнообразен набор от литературни източници. Към дисертационния труд е приложена библиография. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно са цитирани, съобразно правилата на научната етика.

Авторът демонстрира възможности да систематизира и критично да осмисля съществуващите научни тези или практически проблеми и на тази основа аргументирано да защитава своя позиция. Това ми дава основание да смятам, че той може успешно да провежда самостоятелно научно изследване.

2. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ТЕМАТА ЗА ТЕОРИЯТА И ИКОНОМИЧЕСКАТА ПРАКТИКА

Банковият сектор е един от основните стълбове на икономиката на всяка държава. Той има жизненоважна роля, стимулираща развитието и напредъка, както на финансовия сектор, така и на икономиката като цяло. Напредъка в банковия сектор се позовава на финансовата либерализация и глобализация в международен план. Търговските банки имат основна роля в икономиката чрез финансовото посредничество и способността си да трансформират рисковете чрез финансирането на икономически дейности за подобряване на разпределението на ресурсите и инвестиционните възможности. В тази връзка един от най-често поставяните въпроси е относно значимостта и ефектите от прилагането на клонова мрежа на търговските банки върху стабилността на банковата система в държавата и създадените обединения.

Изхождайки от тези позиции може да се даде положителна оценка на дисертационния труд в следните основни насоки:

Дисертацията на Пламен Василев Георгиев “Макрофинансови тенденции и развитие клоновата мрежа на търговските банки” е посветена на

интересен и непълно разработен проблем в нашата специализирана финансова литература. В този смисъл появяването на разработката е навременно, а съдържанието ѝ твърде актуално. Това е така, защото в дисертацията като цяло се представят възможностите да се изследва ефекта на макроикономическите и макрофинансовите детерминанти, върху развитието на клоновата мрежа на търговските банки в България, съчетано с мултифакторна оценка на влиянието на регионалната бизнес среда, технологичните иновации и банковата концентрация, придобивания, сливания и т.н..

3. В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД МОГАТ ДА СЕ ОТКРИЯТ РЕДИЦА ПОЛОЖИТЕЛНИ МОМЕНТИ С ХАРАКТЕР НА НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ И ПРИНОСИ

Дисертацията прави впечатление със своята издържаност в структурно отношение и наличието на логическа последователност при изследване тенденциите в развитието на клоновата мрежа на търговските банки. Разработката има характер на завършено научно съчинение и очевидно е плод на дългогодишни изследвания в съответното направление. Тя е една от първите цялостни разработки посветени на този проблем в българската специализирана литература. Определено може да се изтъкне и приноса на автора в пренасяне опита и достиженията на развитите страни в областта на банковите системи и обогатяване на съществуващите знания у нас в тази сфера.

Направен е успешен опит за изясняване на същността и основните характеристики на банковия клон и банковата клонова мрежа; проучена е връзката между развитието на клоновата мрежа на търговските банки и икономическия растеж; направена е факторна селекция на аргументи за вземане на решения на ниво централно управление по създаване и

експанзията в регионален аспект на клоновата мрежа на търговските банки като процес, който е пряко свързан с прецизната оценка на местната икономика; изведена е банковата консолидация като особен случай на влияние върху клоновата мрежа, при който обединяването на банкови институции води до закриване на банкови клонове, в името на по-добри финансови показатели на правоприемащия банков субект; изяснено е значението на макрофинансовите детерминанти за развитие на банковите клонови мрежи; идентифицирана е взаимовръзката между макрофинансовите тенденции и развитието на клоновата мрежа на търговските банки в България; предложена е методологична рамка за създаване на нова структурна единица в развитието на банковата клонова мрежа.

4. ЗАЕДНО С ТЕОРЕТИЧЕСКАТА СИ СТОЙНОСТ ДИСЕРТАЦИЯТА ИМА И НЕСЪМНЕН ПРАКТИКО - ПРИЛОЖЕН ХАРАКТЕР.

Тя ще представлява интерес както за теоретиците във финансовата сфера, така и за специалистите от банковата практика.

5. ОСНОВАВАНЕ НА ТРУДА НА СЪВРЕМЕННИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ НАШИ И ЧУЖДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

Автора стъпва на богата и разнообразна литература. Това му дава възможност да очертае световните насоки, практики и тенденции в изследваната област. Написан на базата на нашия и чуждия опит, дисертационният труд е полезен за финансовите специалисти, защото им дава точни и систематизирани знания за търговските банки, които подобно на много компании се стремят да разширят обхвата си на дейност чрез навлизане на нови пазари. В този ред на мисли изграждането на клонова мрежа е една от най-важните области в развитието на бизнеса, включително и в банковия

сектор. Въпросите за формирането и развитието на банковата клонова мрежа, идентифицирането на нейните особености и перспектива за развитие към настоящия етап практически не са мащабно изследвани.

6. РЕЗУЛТАТИ ОТ СОБСТВЕНИ ПРОУЧВАНИЯ

В дисертацията се очертава широк спектър от проблеми с теоретически и приложен характер, по които докторанта взема определена позиция или изказва своето собствено становище. На тази основа се предлагат конкретни идеи и интересни препоръки при оценяване развитието на клоновата мрежа на търговските банки и създаването на нови структурни единици.

7. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

По отношение на дисертационната разработка нямам съществени критични бележки.

Във връзка със защитата на дисертацията имам един конкретен въпрос към докторанта: България е на едно от първите места в Европа по брой на банковите офиси на 100 000 души /около 60/. За сравнение, в Норвегия са около 10, Германия - 14. Кои са причините за това?

Имайки предвид актуалността, значимостта и широкия обхват на разглежданата проблематика, си позволявам да отправя препоръка към автора да продължи проучванията си, свързани с развитието на клоновата мрежа на търговските банки.

8. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА

Дисертационният труд представлява завършено научно съчинение и може да се оцени като успешен и полезен както за теорията, така и за практиката. Той отговаря на изискванията за присъждане на образователната

и научна степен „Доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Считаю, че докторантът притежава необходимите качества за получаването на тази образователна и научна степен.

На тази основа давам *положителна оценка* на дисертационния труд на тема „Макрофинансови тенденции и развитие клоновата мрежа на търговските банки“. Предлагам на почитаемите членове на Научното жури да се присъди образователната и научна степен „Доктор“ на докторант Пламен Василев Георгиев по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси).

12.12.2020 г.

С в и щ о в

.....
/ доц. д-р А. Ангелов/